

Nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu v letu 2021

mag. Marjan Dolenšek, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 16.05.2022 (<https://doi.org/10.20315/IG.2022.0025>)

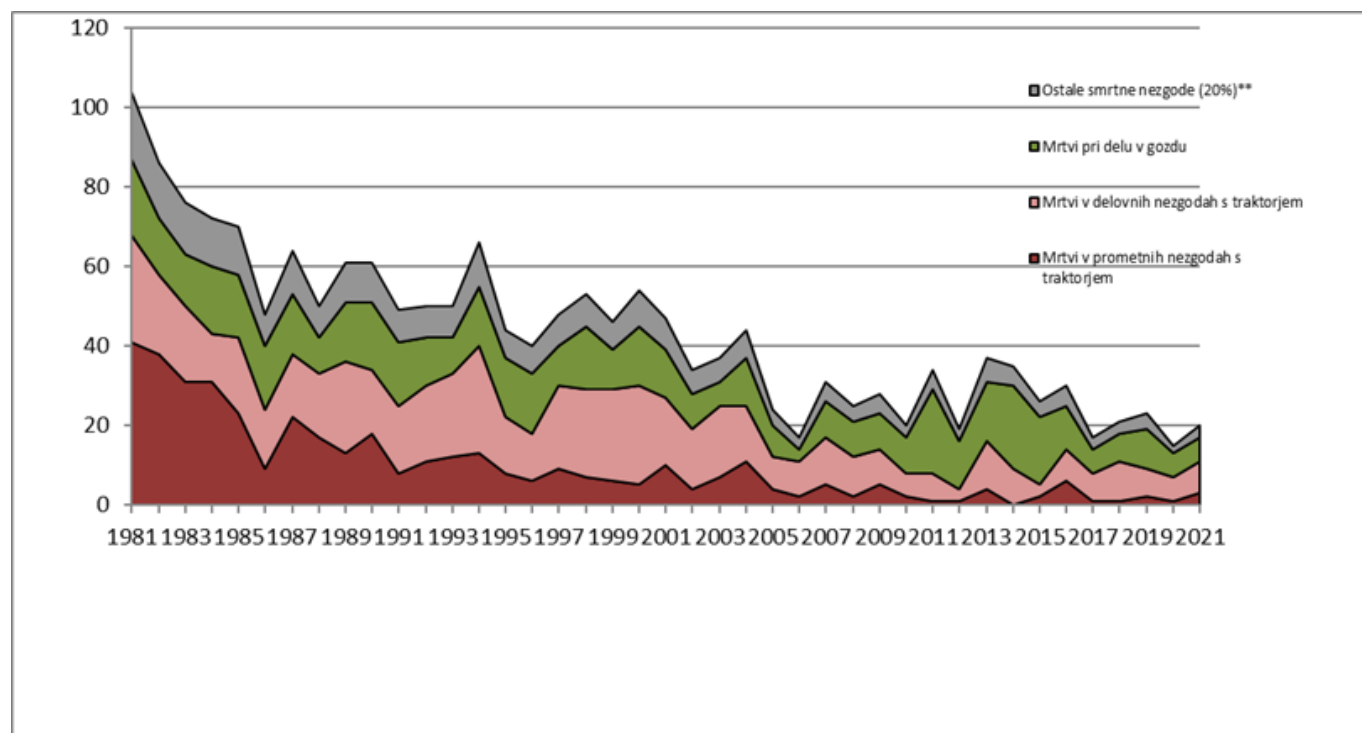

Prometna nesreča 22.6.2021 na cesti Postojna – Hruševje. Nalet osebnega avtomobila, prevrnitev traktorja in padec voznika, ki ni uporabljal varnostnega pasu, iz kabine pod traktor, kjer je je umrl. Vir: splet – foto Policijska uprava Koper.

20 mrtvih in veliko poškodovanih

Leto 2021 je bilo na področju varnosti in zdravja pri delu v kmetijstvu in gozdarstvu v Sloveniji spet slabše od predhodnega leta 2020. Skupaj je umrlo 20 ljudi, kar je 5 več kot v letu 2020, oz. trije manj kot v letu 2019, veliko pa je bilo tudi poškodovanih. Iz podatkov, ki jih na osnovni svojega delovanja pripravi Policijska uprava RS za zaščito in reševanje zbira Zavod za gozdove Slovenije, smo pripravil pregled statistike za preteklo leto in nekaj primerjav z letom 2020. Žal smo se lani spet oddaljili od trenda zmanjševanja smrtnih nezgod pod 20

letno, oz. od trenda, ko je bilo v letu 2020 s 15 mrtvimi najmanj mrtvih od leta 1981, ko so znani podatki.

Mrtvi pri nezgodah pri delu v letih od 1981 do 2021. Število se dolgoročno zmanjšuje, a od vizije 0, to je nič mrtvih in nič hudo poškodovanih, smo se lani spet oddalji.

Nezgode pri delu s traktorjem in drugimi kmetijskimi stroji

Pri uporabi traktorjev in drugih kmetijskih strojev se nezgode dogajajo tako v cestnem prometu, ki jih Policija obravnava kot prometne nesreče, kot pri delu izven cest, ki jih Policija obravnava kot delovne nezgode. Delovnih nezgod s traktorji in kmetijskimi stroji, pri obravnavi katerih je sodelovala Policija, je bilo lani 71, kar je 8 več kot v letu 2020. Ponovno je bilo več delovnih nezgod vezanih neposredno na traktor, teh je bilo 50, leto pred tem 38, v letu 2019 pa 53, nekaj manj pa je bilo delovnih nezgod vezanih na druge delovne stroje (traktorske priključne stroje, druge stroje in naprave). Lani jih je bilo 21, leto pred tem pa 29. Hudo se je poškodovalo 29 oseb, lažje 28, v petih nezgodah pa ni bilo poškodovanih in je Policija obravnavala (le) materialno škodo. Z veliko verjetnostjo lahko sklepamo, da je bilo nezgod z lažjimi poškodbami še veliko več, a niso prišle v policijsko obravnavo. Največ nezgod s traktorjem se je zgodilo zaradi zdrsa in prevrnitve in sicer 24, kar je skoraj polovica vseh, 13 pa zaradi nepazljivosti, sledijo pa drugi vzroki. Pri tem je umrlo 8 oseb, oz. dve več kot v letu 2020. Povprečje mrtvih pri delovnih nezgodah s traktorji v zadnjih 10 letih znaša 7,3 na leto. Udeleženci pri delovnih nezgodah s traktorji in drugimi kmetijskimi stroji so bili v veliki večini moški in sicer ji je bilo 64, 7 pa je bilo žensk. Kot že številna pretekla leta, so med udeleženci prevladovali starejši od 54 let, a nekoliko manj izrazito kot v letu 2020. Lani je bilo 44 % udeležencev starejših od 54 let, oz. 35 odstotkov starejših nad 64 let.

Prometne nezgode s traktorji in varnostni pasovi

V 160 prometnih nesrečah so bili lani udeleženi traktorji, kar je za 20 nesreč oz. 14,3 odstotkov več kot leto prej. Trije udeleženci so umrli (leto pred tem eden, v letu 2019 dva), štirje so bili težko poškodovani, 19 lažje, brez poškodb pa jo je odneslo 134 udeležencev. Število lani mrtvih v prometnih nezgodah s traktorju je ponovno nad povprečjem zadnjih 10 let, ki sicer znaša 2,1 mrtvega na leto. Pri vsaj eni prometni nesreči s traktorjem in treh delovnih nezgodah s traktorji v katerih so vozniki umrli, lahko z veliko zanesljivostjo trdimo, da so umrli zaradi neuporabe varnostnega pasu, saj so bili traktorji opremljeni z varnostno kabino oz. lokom, a so padli po traktor. Vsi traktorji, ki so bili dani v promet (prodani novi) po 1.1.2004 morajo imeti nameščen varnostni pas, za starejše traktorje pa to (še) ni predpisano. Prvih je bilo na dan 30.6.2021 v Sloveniji registriranih 47.308 oz. 41,2 %, drugih pa 69.989 oz. 61,0 %. Neuporaba nameščenega varnostnega pasu ni le kazniva, pač pa je to igranje z (lastnim) življenje. Priporočamo pa tudi vsem lastnikom starejših traktorje, da si namestijo varnostne pasove in jih uporabljajo.

Nezgode pri delu v gozdu

Pri delu v gozdu se je v letu 2021 zgodilo 63 nezgod pri obravnavi katerih je sodelovala Policija. To je 5 nezgod manj kot v letu 2020, v dveh nezgodah sta bili udeleženi po dve osebi. 59 je bilo moških, štiri ženske in ena pravna oseba (nezgoda brez fizičnih oseb). V oči pade, da so bile tri od petih žensk starejše od 64 let, moških s tako starostjo je bilo 17 od 59-tih. Policija je kot najpogostejši vzrok nezgod opredelila nepazljivost in sicer v 30-tih primerih, sledi drugo (17) in padeč predmeta v 10-tih primerih, kar v gozdu pomeni drevo ali pa del drevesa.

Lansko leto je pri delu v gozdu umrlo 6 ljudi, kar je enako kot predlani, oz. štirje man kot v letu 2019 in eden manj kot v letu 2018. Podrobneje smo analizirali 46 nezgod, za katere smo imeli na razpolago tudi podrobnejše podatke, ki so jih zbrali revirni gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije. V teh so zajete težje in smrtno nezgode, ki jih je obravnavala tudi Policija, ne pa tudi vse lažje. Z veliko verjetnostjo lahko sklepamo, da je bilo nezgod z lažjimi poškodbami še več, a niso prišle v policijsko obravnavo. V nadaljevanju obravnavamo 6 smrtnih nezgod, 29 s težjimi posledicami in le eno z lažjimi (Policija je sicer sodelovala pri obravnavi skupaj 33 nezgodah s težjimi in 26 z lažjimi posledicami). Štiri smrtno nezgode so se zgodile pri sečnji, po ena pa pri mehaniziranem spravilu in pri nakladanju hlodov. Pri štirih umrlih je bila vzrok smrti poškodba glave, pri dveh pa trupa.

Pet umrlih ni imelo gozdarske izobrazbe ali nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), niti se niso udeležili usposabljanja po programu Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Za enega ti podatki niso znani. Dva od umrlih sta uporabljala osebno varovalno opremo (OVO). Povedano pove, kako nujna je ustrezna usposobljenost za delo v gozdu, poleg te pa je za varno delo nujna uporaba osebne varovalne opreme in pazljivost ter previdnost pri delu. Od 29 težjih poškodovanih jih 11 ni imelo izobrazbe ali usposobljenosti (6 jih je uporabljalo OVO), 10 jih je opravilo usposabljanje ZGS (9 jih je uporabljalo OVO), 5 NPK sekač (vsi so uporabljali OVO), eden je imel sredno gozdarsko šolo in je uporabljal OVO, za dva podatki o izobrazbi/usposobljenosti niso znani, eden je uporabljal OVO.

Ostale nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu

Dolgoletni podatki kažejo, da se v kmetijstvu in gozdarstvu v Sloveniji zgodi v povprečju še okoli 20

odstotkov nezgod s smrtnih izidom poleg navedenih s traktorji in pri delu v gozdu. To so nezgode z drugimi stroji, zastrupitve, nezgode v zgradbah, pri delu z živalmi. Tako po tej metodologiji k lanskim 17 smrtnim nezgodam pri delu s traktorji in pri delu v gozdu prištejemo (zaokroženo) še 3 nezgode in dobimo skupaj 20 nezgod s smrtnim izidom.

Prometna nesreča 22.6.2021 na cesti Postojna – Hruševje. Nalet osebnega avtomobila, prevrnitev traktorja in padec voznika, ki ni uporabljal varnostnega pasu, iz kabine pod traktor, kjer je je umrl. Vir: splet – foto Policijska uprava Koper.

Naknadna namestitev varnostnega pasu na sedež starejšega traktorja (v konkretnem primeru starodobnika). Za traktorje dane v promet (prodane kot nove) pred 1.5.2004 varnostni pasovi do sedaj še niso bili predpisani, a namestitev in uporabo vsekakor priporočamo. Strošek je pod 100 €.

»Nikoli zgoraj brez – čelada varuje življenje«, pa tudi sluh – protivrezne hlače so pri delu z motorno žago nujne, a same še ne dovolj.

Naslovna fotografija: vir splet – foto Policijska uprava Koper.